

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 163/2016-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Milan Ľalíka (sudca spravodajca), sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorého zastupuje advokát [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 19/2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 19/2003 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Čadca prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 19/2003 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšest eur a štyridsaťštyri centov) na účet advokáta [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) na priet'ahy v označenom konaní pred Okresným súdom Čadca (ďalej len „okresný súd“) začatom ešte v roku 2003, ktoré nie je skončené. Sťažovateľ žiadal vysloviť porušenie v záhlaví označených práv, prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, priznať mu finančné zadostučinenie vo výške 8 000 € a trovy konania v sume 296,44 €, ktoré zaplatí okresný súd.

2. Na výzvu ústavného súdu reagoval podpredseda okresného súdu, ktorý okrem prehľadu vykonaných procesných úkonov naostatok uviedol, že v danej veci boli v určitých časových úsekoch spôsobené priet'ahy v konaní, ale k týmto priet'ahom prispeli samotní účastníci konania; sťažovateľ tým, že sa takmer vždy ospravedlňoval z neúčasti na pojednávaniach pre práceneschopnosť, ktorých potvrdenie mu vystavoval ten istý lekár a aj jeho právny zástupca sa ospravedlňoval z neúčasti na pojednávaniach pre kolízie s inými pojednávaniami, ale so žiadosťou, že súd musí odročiť pojednávanie. Podpredseda okresného súdu súhlasil s upustením od ústneho pojednávania a rovnako sa vyjadril aj právny zástupca sťažovateľa.

3. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú

porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

4. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom podľa sp. zn. 12 C 19/2003.

5. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

6. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, a z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OPS povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka, návrh na odročenie musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka neumožňuje účasť na pojednávaní bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu tohto účastníka (§ 119 ods. 3 OSP).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

8. Vzhľadom na extrémnu dĺžku doterajšieho konania ústavný súd nepovažoval za významné uvedené kritériá podrobne skúmať, pretože ani právne či skutkovo sebanáročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte takú dobu (13 rokov), lebo dôveryhodnosť justície tak trpí zásadným spôsobom; preto možno uzavrieť, že v posudzovanom konaní došlo k porušeniu práv sťažovateľa garantovaných čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Vychádzajúc z hodnoty sporu (4 800 €), aby bolo primerané finančné zadost'učinenie proporcionálne k predmetu sporu, musí byť limitované práve touto sumou. Ak k tomu pričítame neustále sa opakujúce ospravedlnenia sťažovateľa a jeho právneho zástupcu z neúčasti na pojednávaniach, ktoré nemožno pričítať na vrub okresného súdu,

potom suma 1 000 € je primeranou sumou na dovŕšenie ochrany porušených práv sťažovateľa po deklarácii nielen porušenia základných práv sťažovateľa, ale aj príkazom okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov [čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) a ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

10. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia advokátom iba za dva úkony právnej služby v žiadanej sume 296,44 €, pričom uvedenú sumu zaplatí okresný súd spolu s finančným zadost'učinením v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, a to na účet advokáta (§ 31 a zákona o ústavnom súde, § 144 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016